

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення відповідальності за порушення вимог санкційного режиму, діючого на захист національної безпеки і територіальної цілісності України»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроєкту

Сьогодні, міжнародна спільнота в особі держав Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки, Канади та ін. рішуче і скоординовано реагує, шляхом запровадження санкцій, у відповідь на триваючу збройну агресію Російської Федерації проти України, тимчасову окупацію частини української території, будівництво транспортного переходу до півострову Крим через Керченську протоку (Керченського мосту) та військово-морські атаки Росії в Керченській протоці й інші дії, які становлять пряму загрозу для національної безпеки, територіальної цілісності, суверенітету та незалежності України, правам і інтересам громадян (у зв'язку зі збройним конфліктом та його наслідками).

З метою забезпечення дотримання наведеного санкційного режиму у таких країнах здійснюється суворий державний контроль і нагляд, діє інститут юридичної відповідальності за порушення цього режиму, у тому числі, передбачено кримінальну відповідальність. Слід підкреслити, що відповідальності зазнають піддані цих держав, їх суб'єкти господарювання, тобто іноземні держави карають своїх громадян за порушення санкцій, запроваджених у зв'язку із відповідною ситуацією між Україною і Росією.

У свою чергу, по сьогоднішній день в Україні не тільки відсутні норми про відповідальність за порушення санкцій, а й взагалі механізм контролю й нагляду за їх дотриманням / застосуванням. Вказане робить Закон України «Про санкції» фактично декларативним і не дозволяє використовувати цей новостворений правовий інститут ефективно, як це роблять інші держави.

Зокрема, на сьогоднішній день, в окремих матеріалах національних кримінальних проваджень міститься інформація, яка може свідчити про факти порушення іноземними суб'єктами господарювання українських санкцій, санкцій ЄС, США, Канади та ін. Водночас наша держава, в особі органів правосуддя та правоохоронних органів, наразі фактично не має кримінально-правових механізмів протидії таким порушенням з боку іноземних суб'єктів через відсутність криміналізації порушення вказаних вище санкцій у чинному Кримінальному кодексі України (далі – КК), що не надає правових підстав збирати докази про факти таких порушень і застосовувати механізми міжнародно-правового співробітництва у кримінальному провадженні (у формі передачі права кримінального переслідування за принципом «double criminality»).

Вбачається, така ситуація не може позитивно впливати не тільки на протидію агресії Росії, а й на репутацію нашої держави на міжнародній арені, оскільки, передусім, саме Україна, а не іноземна спільнота, має бути зацікавленою в наявності та ефективності відповідних правових реакцій (інститутів).

У зв'язку з цим, запропоновано внести зміни до діючого Закону України «Про санкції», КК і Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), якими передбачаються запровадження процедури нагляду і контролю за дотриманням санкційного режиму, застосування фінансової та кримінальної відповідальності як заходів правового впливу за порушення такого режиму.

2. Мета прийняття законопроекту

Метою розроблення законопроекту є законодавче закріплення здійснення контролю і нагляду за дотриманням законодавства про санкції і запровадження фінансової та кримінальної відповідальності за порушення встановлених обмежувальних заходів (санкцій).

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Проектом передбачається, що нагляд і контроль за дотриманням законодавства про санкції покладається на спеціально уповноважений державний

орган, визначений Кабінетом Міністрів України. Пропонується також передбачити Офіс Генерального прокурора серед суб'єктів, уповноважених вносити на розгляд Ради національної безпеки та оборони України пропозиції щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій (зміни до ст. 5 Закону України «Про санкції»).

Передбачається запровадження фінансової відповідальності (штрафів) за порушення застосування санкцій, визначених в ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», а також кримінальної відповідальності, – якщо такі дії заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб.

Крім іншого, змінами до КК передбачається можливість застосування заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб у випадку вчинення їх уповноваженою особою від імені та в інтересах відповідної юридичної особи злочину за пропонованою ст. 209-2 КК (умисне порушення вимог законодавства щодо застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)).

Підслідність досудового розслідування ст. 209-2 КК передбачається віднести до слідчих органів безпеки.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Основними нормативно-правовими актами у даній сфері правового регулювання є Конституція України, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Закон України «Про санкції», Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття законопроекту не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту дозволить удосконалити законодавче регулювання застосування санкцій щодо суб'єктів, які створюють загрози національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України, сприяють терористичній діяльності, порушують права і свободи людини і громадянина, інтереси суспільства та держави; усунути прогалини щодо відповідальності за порушення законодавства про санкції і, як наслідок, продемонструвати послідовність державної політики України по відновленню контролю щодо свої тимчасово окупованих територій.

Народні депутати України

**Д.А. Монастирський
та ін.**

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Монастирський Денис Анатолійович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000ACDE2E00E7788200
Дійсний до: 16.03.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 19д9/1-2020/145677 від 31.08.2020

183296